

9. Programma Baten en lasten

01 juni 2023

Inleiding

Gooise Meren is financieel gezond en belast inwoners en ondernemers niet zwaarder dan voor de gemeentelijke financiële huishouding nodig is. Het bestuur van Gooise Meren gaat zorgvuldig om met de middelen die ze tot haar beschikking heeft gekregen om al haar taken uit te voeren en Gooise Meren een gemeente te laten zijn waar het goed wonen, werken en recreëren is. We kiezen voor een zorgvuldige en behoedzame wijze van begroten, zonder dat een groter beroep gedaan hoeft te worden op inwoners dan nodig is. Wij staan voor een gedegen financieel beleid en een sluitende begroting. De begroting dient dan ook meerjarig reëel en structureel in evenwicht te zijn. Het is belangrijk om gedegen en strak te begroten en genoeg weerstandsvermogen en -capaciteit te hebben, zodat financiële risico's kunnen worden opgevangen zonder dat dit een nadelig effect heeft op de lopende begroting en de gemeentelijke taken.

9.1 Sluitende begroting

9.1.1 Doelstelling - Kritisch op uitgaven en financieel bewust

Het college voert een duurzaam financieel beleid en zorgt ook in meerjarenperspectief dat de gemeentefinanciën verantwoord en evenwichtig worden gehouden.

Maatregelen

Programma Financiële beheersing

Programma Financiële beheersing

We hebben in het afgelopen jaar de nadruk gelegd op het vergroten van het financieel bewustzijn in onze organisatie. Vanuit de verschillende rollen zijn zaken opgepakt die het financieel denken zichtbaarder moesten maken. De college- en raadsvoorstellen zijn aangescherpt op het onderdeel financiële toelichting. Er zijn richtlijnen opgesteld waaraan bestuurlijke voorstellen moeten voldoen. Er is een dashboard budgetbeheer ontwikkeld voor de sturing en monitoring voor het management, met extra aandacht voor de personeelsbudgetten. Periodieke overleggen tussen de vakafdeling en ondersteunende afdelingen (waaronder financiën) zijn geïntensiveerd als het gaat om het voorbereiden van bestuurlijke beleidsstukken.

Er is binnen de GroeiMee academie een standaard training gemeentelijke financiën. Zoals aangegeven is het creëren van financieel bewustzijn een proces van de lange adem: door de inhoudelijke processen te verbeteren en zichtbaarder te maken zien we dat medewerkers beter op de hoogte zijn van onze spelregels en elkaar beter weten te vinden. Het meetbaar maken van de effecten van de zaken die we hebben opgepakt is complex, aangezien het hier gaat om houding en gedrag.

Eind 2022 is gestart met de verbetering van de interne Planning & Control (P&C) cyclus, met de volgende doelen:

1. het vergroten van de duidelijkheid ten aanzien rollen, taken en planning;
2. het verbeteren van de kwaliteit van P&C producten op de onderdelen doelmatigheid, rechtmatigheid en leesbaarheid;
3. het vergroten van het bewustzijn van en betrokkenheid bij het P&C proces.

Ontwikkelen financiële instrumenten/ opstellen financieel beleid

We hebben in 2022 geïnventariseerd welke financiële documenten en instrumenten geactualiseerd moeten worden. In het begrotingsjaar 2023 worden concrete voorstellen aan de gemeenteraad voorgelegd. Daarnaast is ook gekeken naar actualisatie van inhoudelijke financiële thema's. Sommige thema's hebben een puur beleidsinhoudelijk effect, waar andere een weerslag krijgen in onze P&C documenten. Een voorbeeld is de werkwijze rond prijsontwikkelingen: door de ontwikkelingen in de wereld hebben de afspraken rondom prijsontwikkelingen als eerste een nieuwe dimensie gekregen. In de begin november vastgestelde begroting is, naast de reguliere prijsontwikkeling, rekening gehouden met de extreme prijsstijgingen in de bouw- en energiesectoren, om zodoende ruimte te houden voor ambities in met name de openbare ruimte.

Het voorstel in de begroting om de mogelijkheid voor het instellen van subsidieplafond te onderzoeken heeft niet plaatsgevonden. In het nieuwe coalitie-akkoord 2022-2026 is dit niet als speerpunt aangemerkt.

9.1.2 Doelstelling - Adequaat Planning en Control instrumentarium

Maatregelen

Ontwikkelen beleidsindicatoren

Met de raad is afgesproken om in de programmabegroting zoveel mogelijk programma's te voorzien van eigen beleidsindicatoren, die informatie geven over de effectiviteit van het beleid en daarmee sturingsmogelijkheden bieden. De ontwikkeling van eigen beleidsindicatoren vordert gestaag, maar het proces is nog niet afgerond. Zo is in de in 2022 opgestelde begroting van 2023 de groenindex toegevoegd. Gezien het belang van sturen op resultaten gaan we verder met dit proces. De resultaten hiervan zullen in de begroting van 2024 zichtbaar zijn.

Overdrachtdossier

Voorafgaand aan de coalitieonderhandelingen en -vorming is in maart 2022 het document Strategische verkenningen opgesteld. Dit document geeft inzicht in de belangrijkste trends en ontwikkelingen. Aan de hand van deze ontwikkelingen zijn de dilemma's geschetst die voor onze gemeente relevant zijn. Dit vormde de basis voor het uitzetten van een realistische koers en het in beeld brengen van de gewenste maatschappelijke effecten voor de gemeente Gooise Meren. Tevens is in het voorjaar in de Perspectiefbrief 2023 de financiële positie geschetst. Dit alles heeft zijn beslag gekregen in de programmabegroting 2023 en wordt voor de jaren 2024 en verder vormgegeven in het nog uit te werken College uitvoeringsprogramma.

9.2 Belastingen

9.2.1 Doelstelling - Geen lastenverzwaring voor onze inwoners

Ons uitgangspunt is dat we zuinig omgaan met gemeenschapsgeld en onze inwoners niet zwaarder gaan belasten.

Maatregelen

Taxeren op basis van gebruikersoppervlakte

Begin 2022 heeft de Waarderingskamer een uitgebreid onderzoek gedaan naar onder andere het project Taxeren op basis van gebruikersoppervlakte'; de omzetting van waarden op basis van inhoud naar oppervlakte, dat in 2021 is afgerond. Voor zowel de uitvoering als de kwaliteit van de uitkomsten hebben wij de beoordeling 'goed' gekregen. Het uitgangspunt om de gevolgen voor de WOZ-waardes en de OZB-tarieven zo klein mogelijk te houden is gerealiseerd. De totale WOZ-waarde kwam overeen met de vooraf verwachte stijging, waardoor ook de opbrengsten (middels het OZB-tarief) overeen kwamen met de gemaakte prognoses.

Naar aanleiding van de nieuwe WOZ-waardes, op basis van oppervlakte, is de gemiddelde totale waardestijging bepaald. Vervolgens zijn de bandbreedtes bepaald op 10% boven en onder deze gemiddelde waardestijging. Dit is een gebruikelijke bandbreedte in taxatiekringen en wordt ook toegepast in omliggende gemeenten. Vervolgens is het beperkt aantal excessen dat buiten deze bandbreedte viel onderzocht. Uit dit onderzoek kwam naar voren dat enkele hogere stijgingen in het algemeen kwamen door de waardestijgingen in de woningmarkt en niet door de omzetting van inhoud naar oppervlakte.

Op basis van deze uitkomsten is gekozen voor uitgebreide algemene communicatie richting de inwoners. Zo zijn ze via de krant en de website uitgebreid geïnformeerd over de omzetting naar oppervlakte. Op de achterkant van het aanslagbiljet is een nadere toelichting gegeven. Bij alle communicatiemiddelen is

aangegeven dat men met vragen contact kan opnemen met de gemeente. Dit is door een klein aantal mensen gedaan. Deze vragen zijn adequaat en naar tevredenheid beantwoord. De verwachte toename van het aantal bezwaarschriften naar aanleiding van deze transformatie heeft zich niet voorgedaan.

Wat heeft het gekost?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2021	Prim. Begroting 2022	Begroting 2022 (na wijziging)	Realisatie 2022
Lasten				
638 Uitkeringen Gemeentefonds	36	0	0	0
639 Belastingen	996	634	705	739
640 Overige baten en lasten	382	248	1.651	204
646 Overhead	17.840	20.943	21.141	20.589
Totaal Lasten	19.255	21.826	23.497	21.532
Baten				
638 Uitkeringen Gemeentefonds	-81.938	-82.009	-94.136	-95.803
639 Belastingen	-13.975	-11.672	-11.642	-12.012
640 Overige baten en lasten	-2.254	-1.656	-1.872	-1.327
646 Overhead	-462	-2	-2	-543
Totaal Baten	-98.630	-95.340	-107.652	-109.686
Resultaat voor bestemming	-79.375	-73.514	-84.156	-88.154
Toevoegingen				
640 Overige baten en lasten	195	0	4.259	4.259
641 Rekening van baten en lasten	5.390	0	0	0
Totaal Toevoegingen	5.586	0	4.259	4.259
Onttrekkingen				
640 Overige baten en lasten	-3.918	-300	-7.335	-6.248
Saldo reserves	1.667	-300	-3.076	-1.989
Resultaat na bestemming	-77.707	-73.814	-87.232	-90.143

Toelichting financiële verschillen

Toelichting verschillen tussen Realisatie 2022 t.o.v. Begroting inclusief wijzigingen 2022		
Onderdeel programma 9	Verschil (x € 1.000)	V/N (V= voordeel, N= nadeel)

<i>Doorbelastingen</i> Betreft doorbelastingskosten ambtelijk apparaat; nadere toelichting zie programma 9.	1.190	V
<i>Algemene uitkering</i> Er zijn extra middelen ontvangen (decembercirculaire) die niet meer in de begroting verwerkt konden worden. Het gaat hier met name om de extra middelen voor de Energietoeslag (€ 1,3 mln.)	1.667	V
<i>Belastingen</i> De proceskosten i.v.m. de WOZ-waarden worden nooit begroot, omdat wij van mening zijn dat wij juist waarderen.	-95	N
<i>Belastingen</i> De extra opbrengsten komen enerzijds doordat oude jaren nog zijn opgelegd betreffende niet- woningen en anderzijds door ontwikkelingen en hogere stijgingen in de woningmarkt (1% afwijking) dan eind 2021 ingeschat.	364	V
<i>Overige baten en lasten</i> Op basis van begrotingswijzigingen uit o.a. de voorjaars- en najaarsnota was een voordeel van € 922k begroot, maar dat wordt niet apart geboekt, maar meegenomen in het rekeningresultaat.	922	V
<i>Reserves</i> De feitelijke onttrekkingen, ter dekking van specifieke activiteiten (o.a. College- uitvoeringsprogramma), zijn gebaseerd op de gerealiseerde lagere uitgaven. Met name de uitgaven i.v.m. de sloop van de Tweemaster zullen pas in 2023 plaatsvinden en leiden daardoor in 2022 tot een lagere onttrekking van € 365k. Ook de uitgaven t.b.v. het maatschappelijk steunfonds, Leefbaarheid en Veilig vlaggen zijn in 2022 lager uitgevallen dan geraamd en leiden daarmee tot een lagere onttrekking.	-1.087	N
<i>Overige verschillen < € 70.000</i>	-50	N
Totaal	2.911	V

Doorbelasting

Toelichting verschillen doorbelastingen per programma

Realisatie 2022 t.o.v. begroting inclusief wijzigingen 2022			
Programma	Omschrijving programma	(x € 1.000)	(V= Voordeel, N=Nadeel)
1	Inwoners en Bestuur	-567	N
2	Veiligheid	-19	N
3	Openbare Ruimte en Verkeer	-7	N
4	Ruimtelijke ontwikkeling, Wonen, Economie en Toerisme	-132	N
5	Duurzaamheid en Water	47	V
6	Werk en Inkomen	170	V
7	Zorg en Welzijn, Onderwijs en Jeugd	123	V
8	Sport, Cultuur en Recreatie	3	V
9	Algemene baten en lasten	1.190	V
Totaal doorbelastingen exploitatie		807	V
Totaal doorbelastingen investeringen		-3	N

Toelichting doorbelastingen

De onderschrijding van € 807.000 (2%) op de afdelingsbudgetten (inclusief overheadkosten) wordt voornamelijk veroorzaakt door vacatures die niet konden worden ingevuld, omdat het nog steeds moeilijk is om goede mensen te vinden.